

Mit tehetnek az önkormányzatok az illegális lakossági égetések ellen?

A Levegő Munkacsoport felmérései¹, a hozzánk érkező nagyszámú lakossági panasz, a témával foglalkozó híreinkre érkező sok-sok reagálás már eddig is azt bizonyította, hogy rendkívül sürgető az illegális háztartási tüzelés felszámolása. (Példaként említjük, hogy a témával kapcsolatos egyik legutóbbi Facebook posztunk 610 779 elérést és 83 103 aktivitást eredményezett.) A mostani energiaválság nyomán ez a probléma – megfelelő megelőző intézkedések híján – várhatóan még sokkal súlyosabbá válik.

Az Európai Unióban a légszennyező finom részecskéknek (PM_{2,5}) átlagosan 41%-a keletkezik a lakossági fűtésből, ez az arány Magyarországon a fűtési időszakban eléri a 83%-ot.³ A PM_{2,5} a méreténél fogva (2,5 mikrométer átmérőjűnél kisebb) mélyen behatolhat az emberi szervezetbe, a tüdőn, légútyagocskákon keresztül a véráramba, és eljuthat akár a létfontosságú szervekbe, ott esetenként halálos kimenetelű elváltozásokat is okozva. Magyarországon évente több mint 13 ezren halnak meg idő előtt a PM_{2,5}-szennyezés miatt, és ezek az emberek átlagosan 12 évet veszítenek az életükből.⁴ A PM_{2,5} miatti megbetegedések száma ennél akár 100-szor is nagyobb lehet, és az így megbetegedettek közül sokan szorulnak egészségügyi ellátásra. Mindez súlyos gazdasági veszteségeket is okoz minden településnek.⁵

Várhatóan idén a korábbinál is sokkal többen fűtenek majd szilárd anyagokkal – gyakran elavult tüzelőberendezésekben, rossz tüzelőanyagokkal, hibás tüzelési módszerekkel. A legjobb esetben a fűtés száraz fával történik, ami szintén szennyezi a levegőt,^{6,7} azonban nem ritka, hogy az ennél sokkal nagyobb szennyezést okozó nedves fát vagy szenet (sok esetben az égetéskor rendkívül szennyező lignitet) használnak. Sokan nem tudják, hogy akár a meglévő lehetőségeket kihasználva (helyes fűtési eljárások, viszonylag könnyen kivitelezhető energiahatékonyági, energiatakarékosági eljárások) lehet csökkenteni a károsanyag-kibocsátást, és ezzel ráadásul gyakran még pénzt is meg lehet takarítani.

Nagyon sokan égetnek bontott ablakkeretet, bálás ruhát, műanyagot és egyéb hulladékot, amivel szó szerint halálos mérgeket engednek nagy mennyiségben a levegőbe.⁸ A hulladék házi

¹ Ld. például: Ellenezzük, mégis égetünk. <https://www.levego.hu/hirek/2017/12/ellenezzuk-megis-egetunk/>

² <https://www.facebook.com/levego/posts/pfbid02ncCYBnAxS9zvRtS3BEifKbncUjGfv4BVcKz8PQimwowUSUNHVxzdKKnremB32REil>

³ PM10 jelentés – Kormány 2017.

https://pm10.kormany.hu/download/6/80/22000/PM10%2520besz%25C3%25A1mol%25C3%25B3%25202017_web.pdf (87.o.)

⁴ Air quality in Europe — 2020 report. EEA Report No. 09/2020,

https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2020-report/at_download/file

⁵ Budapest is a légszennyezettség miatt leginkább károsult európai városok között: évi 1200 milliárd forint kár.

<https://www.levego.hu/hirek/2020/10/budapest-is-a-legszennyezettség-miatt-leginkabb-karosult-europai-varosok-kozott-evi-1200-milliard-forint-kar/>

⁶ NÉBIH: Tüzfát csak okosan.

<https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/323140/T%C5%B1zif%C3%A1t+csak+okosan%21+.pdf/4ed2e089-e37c-4113-81d8-04f12d9ca083>

⁷ A lakossági tüzelés légszennyezése.

https://www.levego.hu/sites/default/files/Pollution_from_residential_burning_hungarian_final.pdf

⁸ Brutális mennyiségű mérgező, rákkeltő anyag kerül a szervezetünkbe, ha hulladékot égetünk.

<https://www.levego.hu/kampanyok/waste-campaign/>

elégetése illegális cselekmény is, és alkalmanként 300.000 forintig terjedő bírsággal sújtható, súlyosabb esetben pedig akár büntetőeljárást (Btk. 248. §) is vonhat maga után.

A koronavírus-járvány újbóli erősödése⁹ még időszerűbbé teszi a haladéktalan és érdemi fellépést a helyes fűtési módok alkalmazásának elterjesztésére. Egy nemzetközi tanulmány szerint Magyarországon a koronavírus-járvány miatti halálozások 25 százaléka a szennyezett levegő miatt következett be!¹⁰

Egy 2017-es, országos reprezentatív közvélemény-kutatás szerint (amelyet a Kantar Hoffmann piackutató cég készített a Levegő Munkacsoport és a Magyar Szegénységellenes Hálózat részére) az illegális égetések oka 30%-ban kizárólag az ismerethiány, és önmagában „csak” 15%-ban a szegénység, míg 54%-ban a két tényező együtt.¹¹ Következésképpen már szemléletformálással is jelentősen csökkenthető az illegális égetésből származó légszennyezés.

Sokan vannak azonban, akik jelenleg nem látnak más lehetőséget arra, hogy többé-kevésbé melegen tartsák otthonukat, minthogy hulladékot égessenek. Azonban nem az a megoldás, hogy hagyjuk őket büntetlenül jogsértő tevékenységet folytatni. Ilyen alapon akinek nincs pénze ennivalóra, azt büntetlenül hagyhatnánk ennivalót lopni (sőt még inkább, mert azzal nem károsítják saját maguk és mások egészségét). A jogsértő magatartás megtűrése viszont rendkívül súlyos társadalmi következményekkel jár. Ugyanakkor nem szabad hagyni egyetlen embert sem fagyoskodni. Ezért a rászorulóknak részére fűtési támogatást kell nyújtani és segíteni a lakosságot a viszonylag gyorsan és elfogadható költséggel történő energiahatékonysági intézkedések megtételében. Amennyiben az önkormányzatnak nincs erre forrása, ezt határozottan jeleznie kell a kormány felé. Szintén fontos kérni a lakosság és a településen működő cégek segítségét, hiszen mindannyiuknak érdeke, hogy egészségesek maradjanak ők és munkatársaik.

Fontos az is, hogy a lignit lakossági égetését sem szabad támogatni, mert az is rendkívüli mértékben szennyezi a levegőt és a tüzelőberendezést is tönkretelheti.¹²

Az önkormányzatok felelőssége igen nagy ebben a kérdéskörben. Az alábbiakban felsorolunk néhány lehetőséget, amelyek megvalósításával elősegíthetik a nagyobb károk megelőzését.

I. Szemléletformálás

1. Tájékoztató kampány. Az önkormányzat végezhet szemléletformáló kampányt a helytelen égetés okozta veszélyek, a helyes fűtési módok, valamint a viszonylag egyszerűen, kis költséggel elvégezhető energiahatékonysági, energiatakarékos eljárások¹³ ismertetésére. (Természetesen ezek az alacsony költségű beavatkozások nem helyettesíthetik az átfogó épületkorszerűsítést – ld. az 5. pontot! –, azonban az utóbbi idő- és költségigényessége miatt csak hosszabb távon valósíthatók meg.) Információkat terjeszthet a honlapján, helyi közösségi médián, televízión, rádión és az utca hirdető felületein is, valamint személyes ráhatása is lehet egy polgármesternek ilyen témájú rendezvények megrendezésével vagy egyéb témájú rendezvényeken

⁹ Új koronavírus-hullám fenyegeti Európát, felkészületlenül nézünk vele szembe. Portfolio, 2022.10.07., <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20221006/uj-koronavirus-hullam-fenyegeti-europat-felkeszuletlenül-nezunk-vele-szembe-571451>

¹⁰ Koronavírus és légszennyezés. <https://www.levego.hu/kampanyok/koronavirus-es-legszennyezés/>

¹¹ https://www.levego.hu/sites/default/files/Kantar_Hoffmann_Levego_MCS_Hulladekegetes_2017dec.pdf

¹² Ld. <https://www.levego.hu/hirek/2016/01/mikor-tiltjak-be-a-lignit-arusitasat-a-lakossagnak/>

¹³ Ld. például:

<https://kislabnyom.hu/>

<http://energise.hu/>

idevágó szemléletformáló eszközök (például plakátok) használatával. Ehhez segítséget talál a Levegő Munkacsoport¹⁴ és a kormány vonatkozó honlapján is.¹⁵

2. Lakossági mérések ösztönzése. A szemléletformálást nagy mértékben elősegíthetné, ha az önkormányzat megfizethető árú, a lakosság számára is megvásárlásra javasolt levegőminőség-mérő készülékkel¹⁶ látná el az önkormányzathoz tartozó intézményeket (például óvodákat), amint azt tették már számos iskolában, óvodában szerte az országban.¹⁷ Egyúttal célszerű felhívni a lakosság figyelmét is az ilyen eszközök beszerzésére. Ezek a készülékek a PM2,5 és PM10 tartományban mérik a szálló por mennyiségét, és segítségükkel követhető az adott terület levegőminőségének alakulása akár utcáról utcára.

3. Képzések. Az önkormányzat képzést szervezhet a saját dolgozói, illetve más szervek (például a rendőrség), szervezetek (például polgárőrség) tagjai részére. Ehhez a Levegő Munkacsoport tud segítséget nyújtani, illetve felhasználható az általunk erre a célra készített video.¹⁸

II. Támogatások

4. Szociális támogatás. Azon lakosok esetében, akiknél a szegénység a hulladékégetés oka, az önkormányzat anyagi támogatást nyújthat (pénzben vagy természetben, például száraz tűzifával). Ha pedig nincs erre forrása az önkormányzatnak, akkor közösségi finanszírozást¹⁹ kezdeményezhet, ösztönözhet. A Levegő Munkacsoport tapasztalatai szerint helyi lakosok hajlandók ilyen támogatást nyújtani, annál is inkább, mert saját maguk és családtagjaik, gyermekeik egészségét is védik általa.

5. Támogatás épületkorszerűsítésre. Bár az egyik legfontosabb intézkedés az épületek energetikai korszerűsítése lenne, messze ez a legköltségesebb beavatkozás. Azt azonban egy nehéz pénzügyi helyzetben lévő önkormányzat is megteheti, hogy felhívja a lakosság figyelmét az e témában elérhető pályázati lehetőségekre.²⁰

III. Gyakorlati fellépés az illegális lakossági égetések ellen

Tapasztalataink azt mutatják, hogy a fenti intézkedések szükségesek, de gyakran nem elégségesek az illegális lakossági égetések megszüntetésére, ezért esetenként egyéb eszközökre, többek között hatósági fellépésre és szankcionálásra is sort kell keríteni.

¹⁴ <https://www.levego.hu/ne-egesd-el/>

Cikkminta: https://www.levego.hu/sites/default/files/hulladekegetes_cikk.pdf

Szórólappminta: https://www.levego.hu/sites/default/files/egetes_szorolap.pdf

Plakátminta: https://www.levego.hu/sites/default/files/hulladekegetes_plakat.jpg

Mіндеzen anyagok szabadon felhasználhatók a forrás megjelölésével.

¹⁵ <http://www.futsokosankampany.hu/>

Szórólapp:

http://www.futsokosankampany.hu/uploads/static_page/documents/MuploadDocument_78/Futs_Okosan_LA4%202018.pdf

Plakát:

http://www.futsokosankampany.hu/uploads/static_page/documents/MuploadDocument_76/Futs_Okosan_KV_so_kfelek_plakat_A3.pdf

<https://pm10.kormany.hu/>

¹⁶ A megfizethető árú levegőminőség-mérő készülékről, <https://www.levego.hu/egyeb/a-megfizetheto-aru-levegominoseg-mero-keszulekrol/>

¹⁷ <https://www.levego.hu/kampanyok/tiszta-futes-rendes-haz/>

<https://merj-velunk.hu/>

¹⁸ <https://youtu.be/wW390bL4KZ4>

¹⁹ Ld. <https://fintechzone.hu/crowdfunding-a-gyorsan-fejlodo-kozossegi-finanszirozas/>

²⁰ Ehhez hasznos tanácsokat lehet kapni a RenoPontoktól (<https://renopont.hu/renopont/renohub>) és a Magyar Családi Ház Tulajdonosok Egyesületétől (<https://zoldotthon.hu/>).

6. Együttműködés. Illegális égetések gyanúja esetén az önkormányzat mozgósíthatja a saját szerveit (például a közterület-felügyeletet) és ösztönözheti a polgárőrséget és más civil szervezeteket a cselekvésre. Bár mindezen szervezeteknek, szervezeteknek nincs intézkedési jogköre, azonban tapasztalataink szerint komoly szerepet játszhatnak az érintettek felvilágosításában, a probléma megoldásának elősegítésében, illetve az esetek jelzésében a hatáskörrel rendelkező hatóságnak.²¹

7. A rendőrség bevonása. Az önkormányzat együttműködést alakíthat ki a rendőrséggel és segítségüket kérheti illegális égetés esetén, hiszen ők beléphetnek az érintett ingatlanba, és ott feljegyzést készíthetnek, amit továbbíthatnak az illetékes hatóságnak.²²

8. Zöldszám létrehozása. Célszerű ingyenes zöldszámot indítani, ahol a kirívóan nagy légszennyezéssel járó eseteket éjjel-nappal bejelentheti a lakosság. A bejelentés után a közterület-felügyelet és a rendőrség munkatársai haladéktalanul kimennek a helyszínre, dokumentálják az esetet, és továbbítják az ügyben hatósági jogkörrel rendelkező hivatal felé.²³

9. Hulladékhalmozás felszámolása. Az önkormányzat a közterület-felügyelők, polgárőrség, lakosság segítségével folyamatosan figyelheti, hogy melyik ingatlanon halmoznak fel égethető hulladékot, és kérheti az illetékes környezetvédelmi hatóságot, hogy indítson eljárást a helyzet megoldása érdekében. Amennyiben a hulladék közterületen van, akkor az önkormányzatnak kötelessége a hulladék elszállítása (amennyiben az elkövető ismert, az ő költségére is).

10. Fellépés illegális értékesítések ellen. Gyakori, hogy az interneten hirdetnek különböző hulladékokat (kezelt fa, bálás ruha stb.) kimondottan lakossági égetési célra.²⁴ Az önkormányzat utasíthatja valamelyik dolgozóját vagy akár megkérhet egy helyi civil szervezetet arra, hogy hetente egy-két órában keressen a világhálón ilyen hirdetéseket, és ha talál helyben vagy a környéken, akkor szólítsa fel a hirdetőt a jogsértés haladéktalan befejezésére. A hulladéknak minősülő anyagok magánszemélyeknek történő átadása, illetve az azokkal való kereskedés jogellenes.

11. A szilárd tüzelés időbeli korlátozása. Az önkormányzat kérheti a lakosságot, hogy bizonyos napszakokban (például délután 14 és 17 óra vagy éjjel 11 és reggel 6 óra között ne fűtsön

²¹ Ld. például:

<https://www.levego.hu/hirek/azonnal-betiltottak-az-avaregetest-a-levego-munkacsoport-meresei-nyoman/>
<https://www.levego.hu/hirek/2020/03/bolcsodeknek-ovodaknak-iskolaknak-okoz-sulyos-gondot-a-szennyezett-levego/>

²² 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről:

39. § (1) A rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve

...

b) bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítása céljából;

...

e) végrehajtási eljárás lefolytatása...

...

h) a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából;

...

2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról:

70. § [Az azonnali eljárási cselekmény érdekében lefolytatott szemle]

(1) A szemle eredményes és biztonságos lefolytatása érdekében a hatóság a rendőrség közreműködését kérheti.

(2) A rendőrség a rendőrségről szóló törvény végrehajtási eljárás lefolytatásában való közreműködésre vonatkozó szabályai szerint, a hatóság felkérésére – előzetes megkeresése nélkül – azonnal, a hatóság által megjelölt helyen és ideig biztosítja a közreműködést.

(A végrehajtási eljárás lefolytatásában való közreműködés a rendőrségi tv. 39. § (1) e) pontja szerinti jogcím.)

²³ Ld. Budaörs példáját: <https://www.budaors.hu/?module=news&action=show&nid=191270#MIDDLE>

²⁴ Ld. például:

<https://www.facebook.com/levego/posts/pfbid0HQ2ND1sL51ur7UoDahzL6veroQozSA3NFbaZAuqyY6yhY51CXZQHQTz1qgiPEBqsl>

szilárd tüzelőanyaggal, lehetőséget adva a levegő tisztulására és a lakások szellőztetésére. (Ez-
zel nem szűnnek meg az illegális égetések, de káros hatásuk bizonyos mértékben csökkenthető.)

12. A kerti hulladék égetésének felszámolása. Bár a kerti hulladék égetése egy rövid időre országosan megtiltásra került, a kormány ismét az önkormányzatok hatáskörébe utalta a tevékenység eltérő szabályozását.²⁵ Egyrészt az önkormányzatoknak nem lenne célszerű megengedő szabályozást alkotnia vagy fenntartania, másrészt a közterület-felügyelet révén ellenőrizheti is a tiltás betartását, és az esetleges jogsértéseket jelezheti a hatáskörrel rendelkező hatóságnak, saját szabályozás esetén pedig akár önmaga is eljárhat. Mindezt annál is inkább célszerű megtennie, mivel a tapasztalatok szerint a nyílt téri égetésnél a zöldhulladék mellett gyakran tüzelnek el egyéb hulladékot is, viszont egy kupac avar (50-100 kg) elégetése több kilométeres körzetben elszennyezheti a levegőt.

2022. október

---

²⁵ <https://www.levego.hu/hirek/2020/12/a-zoldhulladek-egetesi-szabaly-enyhitesenek-okat-firtatja-gulyas-gergelytol-a-levego-munkacsoport/>

